

SORs videreutdanning i psykiske lidelser og aldring hos utviklingshemmede

Innledning

Statens Helsetilsyn har gjennom Statlige stimuleringsstiltak for psykisk helsevern kap 743 post 62, etter søknad fra Samordningsrådet (SOR) (Råd for samordning av humanitært og yrkesmessig arbeid for mennesker med psykisk utviklingshemming) gitt tilskudd til regionale utdannings-tilbud i psykiske lidelser og aldring hos psykisk utviklingshemmede.

For 2000 ble det i første omgang gitt midler til å igangsette 2 kurs, et i Bergen vår 2000 og et i Oslo høst 2000. Søknaden til kursene var svært stor og det ble etter ny søknad først gitt midler til et nytt kurs i Bergen, senere til et ekstra kurs i Oslo. Dette siste kurset kunne av tekniske grunner (foreleserne kunne ikke avsette tid før, manglende lokaler) ikke starte før våren 2001. Alle 4 kursene er arrangert i samarbeid med Høgskolen i Bergen. Totalt vil disse kursene gi tilbud til ca 150 studenter.

Erfaringene fra gjennomføringen av prosjektet er nedfelt i denne rapporten som er avsluttet i mars 2001 og skrevet av prosjektleder Lene Bakke.

Bakgrunn for utdanningen

I St.meld. nr 25 (1996–97) Åpenhet og helhet, «Psykiatrimeldingen», framgår det at ca 50% av utviklingshemmede har psykiske lidelser av ulik alvorlighetsgrad. Det pekes på at den kommunale helse- og sosialtjenesten har mangel på fagutdannet personell med kompetanse om denne problematikken og at dette kan medføre at bl.a. psykiske lidelser og atferdsproblemer ikke blir håndtert på en tilfredsstillende måte.

Levealderen hos mennesker med psykisk utviklingshemming har økt. Levealdersprognoser for utviklingshemmede generelt og Downs syndrom spesielt viser en markant økning de nærmeste årene. Gjennom økende levealder har problemstillinger knyttet til aldringsprosessen for denne gruppen kommet i fokus. Bl.a. er det

godt dokumentert at personer med Downs syndrom utvikler demens av Alzheimers type tidligere, sammenlignet med tilsvarende aldersgrupper i øvrige befolkning.

Det er dokumentert at kompetanseoppbygging også i årene framover må være et viktig innsatsområde når det gjelder tjenester og tiltak for psykisk utviklingshemmede. Dette utdanningstilbud forsøker å imøtekomme behovet for ny kompetanse innenfor området psykiske lidelser og aldring hos utviklingshemmede.

SOR tok i 1998 initiativ til å utarbeide et forslag til en etterutdanning i aldring og psykiske lidelser hos psykisk utviklingshemmede. SOR inngikk et samarbeid med Høgskolen i Bergen, AHS om gjennomføringen av studiet. Studiet ble i juni 1999 godkjent som en 5 vekttalls videreutdanning ved HiB.

Organisering av studiet

Studiet har vært organisert med 4 samlinger hver på 3 dager, totalt 12 dager med undervisning fra kl. 0900 til 1600. Studiet omfatter 100 timer, 72 undervisningstimer og

28 timer gruppearbeid. Mellom samlingene har studentene utført arbeidsoppgaver hvor problemstillingen har vært hentet fra undervisningen og egen arbeidsplass.

Undervisningen har vært lagt til Høgskolen i Bergen (HiB) avd. AHS og Høgskolen i Oslo (HiO) avd. ØKS. Forelesere har vært sjefpsykolog Knut-Ove Solberg, Nasjonalt kompetansesenter for gerontologi ved Ullevål sykehus, avdelingsoverlege Ivar Mæhle, Habiliteringstjenesten i Hordaland og høgskolelektor Marianne Sagen Dahl, Vernepleierhøgskole i Rogaland. Høgskolelektor Lene Bakke, Høgskolen i Bergen har vært prosjektleder og faglig koordinator for studiet sammen med høgskolelektor Margaret Bertsen.

Studentene har vært fornøyd med organiseringen av studiet. Spesielt påpekes engasjerte forelesere med stor fagkunnskap og praktisk erfaring og det at studentene har vært delt inn i faste grupper som har arbeidet sammen under hele studiet.

Målsetting

- Øke studentenes kompetanse i å yte godt faglig arbeid innenfor tiltak og tjenester som ytes utviklingshemmede som har psykiske lidelser og/eller har påbegynt aldringsprosessen
- Øke kunnskap, toleranse og forståelse for de problemer psykiske lidelser og/eller aldringsprosessen medfører for utviklingshemmede og deres familier
- Gi studentene ferdigheter i utøvelsen av arbeidet med utviklingshemmede som har psykiske lidelser og som har påbegynt en aldringsprosess herunder demensiell utvikling

Ble målet nådd?

Ved slutten av hver samling fikk studentene utlevert et evalueringsskjema. 75 studenter har deltatt i evalueringen. 65 av 75 studenter svarer at forventningene til kurset er nådd.

Høgskolelektor, prodekan Lene Bakke har etter oppdrag fra SOR utviklet videreutdanning i psykiske lidelser og aldring hos utviklingshemmede. Utdanningen er finansiert av Statens Helsetilsyn, og vil bli videreført også i 2003

(Foto Tor Visnes)

- Studentene legger vekt på viktigheten av:
- kunnskaper om psykiske lidelser og diagnostisering
 - kunnskap om aldringsprosessen hos utviklingshemmede
 - mer vektlegging av psykiatri,
 - mer vektlegging på tverrfaglig samarbeid og konkrete tiltak.
 - Mer vekt på tiltak og miljøterapeutisk arbeid
 - Svært mange kommenterer at dette er et kurstilbud som alle innen psykisk helsevern skulle hatt tilgang på.
 - Studentene er også meget klar på hvordan de skal bruke sine ferdigheter i utøvelsen av sitt daglige arbeid.

Målgruppe

Fagpersoner som er ansatt i ulike tiltak for utviklingshemmede og som ønsker kunnskap om psykiske lidelser og aldersdemens hos utviklingshemmede. Studiet er tverrfaglig og det er ønskelig med en vid målgruppe slik at alle som arbeider med eller har ansvar for denne type brukere skal få mulighet til å skaffe seg en bedre kompetanse på området.

Nådde vi målgruppen?

70 av 75 studenter har svart på dette spørsmålet, 55 sier at målgruppen var riktig. Svært mange har gitt kommentarer.

- Det kommenteres at flere ledere burde fått denne kunnskapen
- Deltakerne er svært glade for at de som står nærmest brukerne er blitt prioritert
- Det har vært positivt at deltakerne har så ulik bakgrunn
- Enda flere fra samme arbeidssted ville vært en styrke
- Vektlegging av tverrfaglighet har vært positivt
- Riktig støtelse på klassen ga mulighet for å bli kjent og til å bygge nettverk
- Deltakerne vil arbeide videre for å få satt dette temaet på dagsorden i sin kommune
- Flere kommenterer at det bør vurderes om det ikke skal lages to kurs, et for de med 3-årig helse- og sosialfaglig utdanning og et for de med hjelpepleier/omsorgsarbeider utdanning.

Kullenes sammensetting

I kategorien annet er det førskolelærer, pedagoger, ergoterapeut m.fl. Det er vernepleiere og hjelpepleiere som er de dominerende faggruppene. Vi hadde forventet en større deltakelse fra sykepleiere, men registrerer at kommunene har valgt annerledes.

Deltakerne arbeider i stor grad i boliger som miljøarbeidere eller biveiledere, noen kommer fra andre deler av 1. linjetjenesten,

Tabell 1

	Kurs I	Kurs II	Kurs III	Totalt
Antall studenter	35	35	37	107
Barnevernped.	1	0	1	2
Sosionom	2	1	2	5
Vernepleier	10	14	15	39
Sykepleier	2	2	3	7
Hjelpepleier	15	12	9	36
Annet	5	6	7	18

da helst åpen omsorg eller hjemmebaserte tjenester, andre kommer fra habiliterings-tjenestene i distriktene.

Erfaringer

Våre erfaringer

- Utdanningen ble annonsert på vanlig måte gjennom Høgskolen i Bergen sin kurskatalog. Det har vært uvanlig stor interesse for kursene og til begge kursene meldte det seg dobbelt så mange søkere som det var plass til. Høgskolen har mottatt uvanlig mange henvendelser fra andre deler av Norge med forespørsel om det er mulig å arrangere kurset andre steder enn i Oslo og Bergen.
- Søkerne er i all hovedsak de som arbeider nær brukerne. Vi hadde trodd at flere nøkkelpersoner i kommunene skulle delta, slik at ny kunnskap skulle tilfalle disse i første omgang. Kommunene har valgt å prioritere ansatte nærmest brukerne. Dette har blitt påpekt som positivt, samtidig som deltakerne etterlyser at de øverste lederne er til stede.

Opptakskriterier

Søkerne må være fagpersoner som arbeider med utviklingshemmede. Det kreves to års arbeidserfaring fra dette arbeidet. Søkerne bør ha kontakt med utviklingshemmede som har eller kan ha psykiske lidelser og eldre utviklingshemmede i sitt arbeid. Halvparten av deltakerne skal komme fra 1. linjetjenesten.

Ble opptakskriteriene fulgt?

Alle deltakerne har vært fagpersoner som arbeider med utviklingshemmede. Det ble krevd 2 års arbeidserfaring fra dette arbeidet. Søkerne hadde alle kontakt med utviklingshemmede i sitt daglige arbeid. Til de kursene var det nødvendig å avvise halv-

parten av søkerne p.g.a. plassmangel. Disse har fått tilbud etter at det ble gitt midler til to nye kurs i 2000. Over halvparten av deltakerne har vært fra 1. linjetjenesten.

Ved opptak ble søkerne rangert ut fra utdanning. Ca halvparten av søkerne hadde ikke studiekompetanse de resterende hadde 3-årig høgskoleutdanning eller lignende. Dette ble det tatt hensyn til slik at en tok opp prosentvis like mange fra hver søkerkategori.

Høgskolen søkte unntak for studiekompetanse ved eksamen for dette studiet, og fikk dette innvilget som en prøveordning slik at alle som gjennomfører studiet kan melde seg opp til eksamen.

Studiets innhold

Utdanningens overordnede målsetting er at den skal øke studentens kompetanse i å yte godt faglig arbeid innenfor ulike områder som omfatter utviklingshemming, psykiske lidelser og demens.

Denne kompetansehevingen ønsker vi skal skje på ulike nivå, både i forhold til den enkeltes egenutvikling, men også i forhold til teoretisk kunnskap som fører til et bedre faglig arbeid på dette området. Derfor vil utdanningen legge vekt på kunnskap, metoder og prosess.

I studiet er det vektlagt at psykiske lidelser og demens skal ha like stor plass. Studentevalueringen viser at det er ønskelig å legge enda større tyngde på psykiatri, dette vil bli fulgt opp i senere studietilbud.

Studiet har vært inndelt i 4 moduler, en modul for hver samling. Modulenes innhold har vært;

Modul I –

- Generell innføring i problematikken
- Ideologi og organisering
 - Levekår og levealdersutvikling
 - Aldringsprosessen hos utviklingshemmede

Modul II – Psykiske lidelser

- Psykiske lidelser hos utviklingshemmede

„ Vi hadde forventet en større deltakelse fra sykepleiere, men registrerer at kommunene har valgt annerledes.

Modul III – Aldringsprosessen hos utviklingshemmede

- sykisk utviklingshemming og demens
- Aldring og mental helse hos utviklingshemmede

Modul IV – Endringsarbeid

- Sorg og livsavslutning
- Tiltak og behandling

Studentenes evaluering viser skårer mellom 4,1 og 4,7 (hvor 1 er svært dårlig og 5 er svært bra) på innhold og gjennomføring. Studentene har også trukket frem 3 gode og 3 mindre gode sider ved studiet, disse kommentarene følger i vedleggene.

Studentevaluering

Ved avslutning av hver kull har studentene fått utlevert et spørreskjema for evaluering av studiet. Spørreskjemaet inneholdt både åpne og lukkede spørsmål.

Totalt har 75 studenter utfylt evalueringsskjemaene, 22 på kurs I, 24 på kurs II og 29 på kurs III. Nedenfor følger en samlet evaluering. Evalueringen fra hvert enkelt kull følger vedlagt. (Vedlegg 1, 2, og 3)

Studentenes kommentarer:

1. Er dine forventninger til kurset nådd?
Studentenes forventninger er i hovedsak nådd som ved tidligere kurs. Det tas opp spørsmål om ikke kursene bør gis som to tilbud, slik at et kurs er for dem med 3-årig høgskoleutdanning og et er for dem som er hjelpepleiere/omsorgsarbeidere. Dette behandles med at studentene har ulik grunnlagskunnskap og til dels ulikt ansvarsområde. Studentene uten høgskoleutdanning ønsker mer grunnleggende psykiatrickunnskap enn det de høgskoleutdannede gjør. Dette vil det bli tatt hensyn til når nye kurs blir planlagt.

2. Var målgruppen riktig?

Til dette svarer studentene at målgruppen for så vidt er riktig, men at det hadde vært ønskelig at flere ledere deltok på utdanningen. I tillegg påpekes det at kunnskap om psykiske lidelser og demens hos utviklingshemmede også bør tilbys andre samarbeidspartnere, da spesielt allmennlegene. Videre sier de at det gir størst uttelling når flere fra samme arbeidssted kan delta. Dette er vurdert ved opptak, men vil bli tatt mer hensyn til ved senere kurs.

3. Vi ønsker evaluering fra hver enkelt samling og ber dere krysse av både for

innhold og gjennomføring (1 er svært dårlig, 5 er svært bra).

Studentenes skårer kommer frem av vedlagte evalueringer. Vi ba studentene skrive ned 3 gode og 3 mindre gode ting ved studiet. Vi har fått mange nyttige kommentarer til det videre arbeidet. Alle kommentarer er skrevet ned og vedlegges i evalueringene fra hvert enkelt kull. Nedenfor har vi tatt med de kommentarene som forekommer hos de fleste studentene.

3 gode ting;

Topp forelesere, temaene var gjort forståelige – spesielt psykiatri, viktig med vektlegging av etisk tenking og holdningsdannelse, positivt med mye gruppearbeid i faste grupper. Nettverksbygging er nytt, nyttig og viktig.

3 mindre gode ting;

Det kunne vært lagt enda større vekt på arbeid i gruppene.

4. Hvordan vil du bruke den nye kunnskapen i jobben din?

Viktigst; arbeide for å spre kunnskap til medarbeidere. Jobbe for å forberede ansatte og ikke minst kommunene på utfordringene med å få flere eldre psykisk utviklingshemmede som skal ha et tilbud.

Begynne å kartlegge brukere, lage nye tiltak, gi informasjon til andre i personalgruppe, være mer observant overfor eldre psykisk utviklingshemmede.

5. Andre kommentarer.

Flere fra samme arbeidssted ville være en styrke. Ønsker en oppfølgingskonferanse. Arbeide for å sette dette temaet på dagsorden i kommunene.

Nettverksbygging

Som en del av målsettingen med studiet har vi ønsket at studentene skulle bygge nettverk. Dette har vært vektlagt på hvert enkelt kull og studentene har gjennom sitt samarbeid i gruppene og andre felles samlinger fått mulighet til å bli kjent med hverandre. Alle kullene har arbeidet for å lage sitt eget nettverk slik at de alltid har andre å kontakte når det gjelder å utveksle erfaringer i forbindelse med problematikken aldring og psykiatri hos psykisk utviklingshemmede.

SOR har fått midler til å arrangere en nettverkskonferanse. Dessverre var det liten interesse for dette. De som møtte var imidlertid interessert i å arbeide videre med å få til et landsomfattende nettverk og det arbeides videre med dette.

Oppsummering

Statens Helsetilsyn har etter initiativ fra SOR gitt tilskudd totalt 4 regionale utdanningstilbud i psykiske lidelser og aldring hos utviklingshemmede i 2000 under forutsetning av at minimum halvparten av deltakerne kommer fra 1. linjetjenesten.

Ut fra disse retningslinjer er det i samarbeid med Høgskolen i Bergen blitt gjennomført 3 kurs med til sammen 107 deltakere i 2000. Det fjerde kurset det er gitt midler til starter våren 2001 og vil ha ca 35 deltakere. Av tekniske grunner lot det seg ikke gjøre å starte dette kurset i 2000.

I St.meld. nr 25 (1996–97) Åpenhet og helhet (Psykiatrimeldingen), fremgår det at ca 50% av de utviklingshemmede har psykiske lidelser av ulik alvorlighetsgrad.

Levealderen hos mennesker med psykisk utviklingshemmede har økt og levealdersprognoser for utviklingshemmede viser en markant økning de nærmeste årene. Dette har ført til at problemstillinger knyttet til aldringsprosessen for denne gruppen har kommet i fokus og det er dokumentert at denne gruppen utvikler demens tidligere, sammenlignet med tilsvarende aldersgrupper i befolkningen.

Dette utdanningstilbudet forsøker å imøtekomme behovet for ny kompetanse innenfor området psykiske lidelser og aldring hos utviklingshemmede.

Studiet har vært organisert med 4 samlinger hver på 3 dager og omfatter 100 timer, 72 timer undervisning og 28 timer gruppearbeid. Studieplanen for utdanningen ivaretar temane;

- psykiske lidelser hos utviklingshemmede
- metodikk og etikk
- generell kunnskap om utviklingshemming
- aldringsprosessen hos utviklingshemmede

Studiet ble godkjent som 5 vekttalls videreutdanning ved Høgskolen i Bergen i juni 1999.

Kort oppsummert:

- Alle deltakerne har vært fagpersoner som arbeider eller har arbeidet med psykisk utviklingshemmede
- Over halvparten av deltakerne har vært fra 1. linjetjenesten

” I tillegg påpekes det at kunnskap om psykiske lidelser og demens hos utviklingshemmede også bør tilbys andre samarbeidspartnere.

” Alle kullene har arbeidet for å lage sitt eget nettverk.

- Studentene har vært fornøyd med organiseringen av studiet
- 65 av 75 studenter svarer at forventningene til kurset er nådd
- 70 av 75 sier at målgruppen var riktig
- Studentene skårer innhold og gjennomføring svært høyt
- Studentene vil bruke den nye kunnskapen i forhold til medarbeidere, arbeidssted og arbeidsgivere for å forberede på utfordringene med flere eldre utviklingshemmede. De vil kartlegge brukerne ut fra de kunnskapene de nå har når det gjelder psykiatri. De vil legge vekt på nettverksbygging.
- Studiet ble godkjent som 5 vektalls videreutdanning i juni 1999. Ca 75% av studentene avlegger eksamen. Av disse er det ca 90% som består. Også studenter uten generell studiekompetanse har gått opp til eksamen. Flertallet av disse har bestått.

PERSKE

Tegning reproduisert med tillatelse av Martha Perske fra PERSKE: PENCIL PORTRAITS 1971-1990 (Nashville: Abingdon Press, 1998).

<p>Transport Olav Askjer Grøtås, 3178 VÅLE Tlf. 33 06 32 41 Fax. 33 06 29 90</p>	<p>Sør-Odal kommune Berggården 2100 SKARNES Tlf. 62 96 64 00 Fax. 62 96 64 95</p>	<p>Arne Hasle AS Vestre Ringv. 1 1831 ASKIM Tlf. 69 88 23 66 Fax. 69 88 54 58</p>	<p>PERS Gamlev. 6, 3550 GOL Tlf. 32 02 30 00</p>	<p>Gjensidige NOR Hesselbergs g 4 3717 SKIEN Tlf. 35 90 53 00</p>	<p>Svelvik kommune Pleie, Rehabilitering og Omsorgsavd., Tjenester for Funksjonshemmede Tlf. 33 78 01 00</p>
<p>Anton's Nedre Eikerv. 47 3045 DRAMMEN Tlf. 32 83 71 30</p>	<p>ABB avd. Lier 3400 LIER Tlf. 32 84 26 00</p>	<p>Halsa Fiskeoppdrett A/L 6680 HALSANAUSTAN Tlf. 71 55 63 15 Fax. 71 55 63 50</p>	<p>VINN Klemmav. 8, 3550 GOL Tlf. 32 07 56 00 Fax. 32 07 55 94</p>	<p>Åkrene Isolering A/S Lyngv 25 2016 LILLESTRØM Tlf. 63 82 48 82 Fax. 63 82 48 83</p>	<p>Valdreskommunale Renovasjon PB 149, 2901 FAGERNES Tlf. 61 36 38 66 Fax. 61 36 38 60</p>
<p>Lyngen kommune Kjøsv. 6 9060 LYNGSEIDET Tlf. 77 70 10 00 Fax. 77 70 10 02</p>	<p>Ola E. Hajem PB 33, 3571 ÅL Tlf. 32 08 10 58</p>	<p>Barstad Antirust Barstadv. 1 3080 HOLMESTRAND Tlf. 33 05 03 55</p>	<p>Distriktets største utvalg i bildeler. AMUNDSEN AS SARPSBORG Glovv. 1, Tussjødet tlf. 69 13 79 99</p>		<p>Asplan Viak +++ - ++ Tempev 22, 7005 TRONDHEIM Tlf. 73 94 97 97</p>
<p>Mehren Rubber AS PB 143, 3071 SANDE Tlf. 33 78 55 00 Fax. 33 78 55 10</p>	<p>AVIS BILUTLEIE Storehagen 4 6800 FØRDE Tlf. 57 72 50 80 Fax. 57 72 50 71</p>	<p>Vegårshei kommune Oppvekst- og Kulturkontoret 4985 VEGÅRSHEI Tlf. 37 17 02 00</p>	<p>DBC-Arkitektur AS Gamlev. 6, 3550 GOL Tlf. 32 02 99 30 Fax. 32 02 99 21</p>	<p>Bauge Trevare A/S Nyheimsv. 27 6900 FLORØR Tlf. 57 75 20 80 Fax. 57 74 18 48</p>	<p>Kjelstad Bakeri AS Sentrum, 2848 SKREIA Tlf. 61 16 04 50 Fax. 61 16 09 69</p>
<p>Aven A/S Sørbyv. 17 3080 HOLMESTRAND Tlf. 33 06 65 60 Fax. 33 06 65 61</p>	<p>Apoteket Tomtegata 36 Postboks 583, 3002 Drammen Tlf: 22 83 22 69 Fax: 32 89 01 27</p>	<p>Tarkett Sommer 3002 DRAMMEN Tlf. 32 20 92 00</p>	<p>ORAS Klima AS Eyvind Lyches v 23 1301 SANDVIKA Tlf. 67 57 43 50 Fax. 67 57 43 51</p>	<p>Nils H. Nilsen AS PBD, 9991 BÅTSFJORD Tlf. 78 98 34 11 Fax. 78 98 30 97</p>	<p>Osebakken Videregående Skole Skiensg. 18 3912 PORSGRUNN Tlf. 35 57 32 00 Fax. 35 55 10 48</p>
<p>Greveskogen Videregående Skole Eikv. 2, 3122 TØNSBERG Tlf. 33 01 61 00 Fax. 33 01 62 98</p>	<p>Rogn Maskin og Elektrisk Strandg. 4 3960 STATHELLE Tlf. 35 96 05 20 Fax. 35 96 67 98</p>	<p>Son Kro AS Storg 31, 1555 SON Tlf. 64 95 70 08 Fax. 64 95 74 61</p>	<p>Sveiseverksted Alfr. A. Berge A/S Elvev. 4, 1394 NESBRU Tlf. 66 84 54 92 Fax. 66 98 14 77</p>	<p>Eduard Werner Boutique A/S Nedre Storg. 11 3015 DRAMMEN Tlf. 32 83 99 95</p>	<p>Ålesund kommune Kultursektoren Rådhuset, 6025 ÅLESUND Tlf. 70 16 24 00 Fax. 70 16 24 34</p>
<p>Paul M. Sælen & Co A/S 5200 OS Tlf. 56 30 44 90 Fax. 56 30 44 99</p>	<p>Arnøyhamn Handel AS 9192 ARNØYHAMN Tlf. 77 76 35 00 Fax. 77 76 35 01</p>	<p>Ann Frisersalong Stasjonsg. 3300 HOKKSUND Tlf. 32 75 18 25</p>	<p>Advokat Per Erik Andersen Rådhusg. 3 4611 KRISTIANSANDS Tlf. 38 12 91 90 Fax. 38 02 03 67</p>	<p>Risør og Tvedestrand Bilruter A/S PB 61, 4951 RISØR Tlf. 37 14 94 20 Fax. 37 15 07 27</p>	<p>Pilkington Norge AS Jarlev. 8 7441 TRONDHEIM Tlf. 73 92 90 14 Fax. 73 51 11 96</p>
<p>Bjørn & Øyvind Tveter AS PB 2185 Stubberød 3255 LARVIK Tlf. 33 11 34 80 Fax. 33 11 34 81 Mobil 905 95 125</p>	<p>Guideservice AS Akershusstranda 35 0150 OSLO Tlf. 22 42 70 20 Fax. 22 42 29 80</p>	<p>Gjensidige Forsikring PB 276, 1324 LYSAKER Tlf. 22 96 80 00 Fax. 22 96 92 19</p>	<p>LONE CAMPING Hardangerv. 697 5268 HAUKELAND Tlf. 55 39 29 70 Fax. 55 39 29 79</p>	<p>coop Haugaland 5501 HAUGESUND Tlf. 52 71 94 50</p>	<p>Elbima AS Burotv. 1 3118 TØNSBERG Tlf. 33 32 71 60 Fax. 33 32 76 77</p>